Το μυστήριον της Ιεράς Εξομολογήσεως πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα εντός του έτους, κατόπιν σχετικής ανακοινώσεως. Επίσης, υπάρχει δυνατότητα τέλεσης του μυστηρίου της Εξομολογήσεως, κατόπιν συνεννοήσεως με τον Εξομολόγο-Πνευματικό Πατέρα του Ιερού Ναού.

Ένα κείμενο περί Εξομολογήσεως, από το βιβλίο «Οι περιπέτειες ενός προσκυνητού»

... Εις το τέλος της εβδομάδος, αφού προπαρασκευάσθηκα καλά για την αγία Κοινωνία, πριν εξομολογηθώ, εσκέφθηκα ότι ήταν μια ευκαιρία να κάνω εκεί μιάν εξομολόγησιν όσον το δυνατόν πιο λεπτομερή. Άρχισα, λοιπόν, την προσπάθεια για να θυμηθώ όλα τα αμαρτήματα απ' την νεότητά μου και για να μη τυχόν λησμονήσω έστω και το παραμικρό, τα έγραψα με όση το δυνατόν περισσότερη λεπτομέρεια. Εγέμισα έτσι μια μεγάλη κόλλα χαρτί με όλα αυτά που έγραψα. Έπειτα, όμως, άκουσα ότι εις την Κιταβάγια Παστίνα, που απέχει περίπου τρία χιλιόμετρα από εκεί, εζούσεν ένας ασκητής ιερεύς, ο οποίος ήτο σοφός άνθρωπος και γεμάτος από κατανόηση. Οποιοσδήποτε επήγαινεν εις αυτόν για να εξομολογηθεί, ευρισκόταν σε μιαν ατμόσφαιρα γεμάτη από μειλιχιότητα και συμπάθεια, αποχωρούσε δε χορτάτος από διδασκαλία για την σωτηρία του και ήρεμος ψυχικά. Με μεγάλην ευχαρίστηση επληροφορήθηκα για όλα αυτά και ανεχώρησα αμέσως να συναντήσω τον άγιον αυτόν γέροντα. Όταν έφθασα, εις την αρχή, εζήτησα ολίγες συμβουλές, ύστερα δε από κάμποσην ώρα συνομιλίας του εδιάβασα το χαρτί με τις αμαρτίες μου, που είχα γράψει. Όταν ετελείωσα το διάβασμα, εκείνος μου είπε:

Phoca PDF

«Παιδί μου, πολλά απ’ αυτά που μου εδιάβασες είναι χωρίς καμμιά αξία, οι συμβουλές μου δε για την εξομολόγηση είναι γενικά οι εξής:
Πρώτον: Δεν είναι ανάγκη να εξομολογήσαι αμαρτήματα για τα οποία άλλοτε μετενόησες, τα εξαγορεύθηκες και επήρες την συγχώρηση. Όταν τα ξαναεξομολογήσαι είναι σαν να θέτεις σε αμφιβολία τη δύναμη του Μυστηρίου της θείας Εξομολογήσεως.
Δεύτερον: Δεν πρέπει να θυμάσαι εις την εξομολόγηση ούτε και να αναφέρεις εις αυτήν άλλα τυχόν πρόσωπα που συνέβη να είναι συνδεδεμένα με τις αμαρτίες σου. Δηλαδή, πρέπει να εξομολογηθείς τα ιδικά σου μόνον αμαρτήματα και να κρίνεις τον εαυτό σου μόνον και κανέναν άλλον.

Τρίτον: Δεν πρέπει να ξεχνάς ότι οι άγιοι Πατέρες μάς απαγορεύουν να αναφέρουμε με όλες τις λεπτομέρειες τα διάφορα αμαρτήματά μας, επειδή είναι καλύτερο να τα ομολογούμε και να τα αναγνωρίζουμε εις τις γενικές τους γραμμές για να αποφεύγεται ο πειρασμός από την επανάληψη των λεπτομερειών και για τον εαυτό μας και για τον πνευματικό.
Τέταρτον: Όταν μετανοείς πρέπει να μετανοείς ειλικρινά και πραγματικά γιατί είναι γεγονός ότι η μετάνοιά σου αυτή σήμερα είναι αφρόντιστη χλιαρή και πρόχειρη.
Πέμπτον: Ασχολήθηκες σήμερα με ένα σωρό λεπτομέρειες, ενώ παρέλειψες το κυριότερο πράγμα, δηλαδή δεν ανέφερες τις πιο βαρειές απ’ όλες τις αμαρτίες, γιατί δεν παραδέχθηκες, ούτε έγραψες εις το χαρτί, ότι δεν αγαπάς τον Θεό, ότι μισείς τον πλησίον σου, ότι δεν πιστεύεις εις τον Λόγον του Θεού, και ότι είσαι γεμάτος από υπερηφάνεια και φιλοδοξία, γεγονότα πού αποτελούν την τετραπλή μάζα του κακού και τα οποία είναι η αιτία όλων των άλλων αμαρτημάτων μας. Αυτά είναι οι τέσσερεις κυριώτερες ρίζες, από τις οποίες φυτρώνουν όλα τα άλλα αμαρτήματα εις τα οποία πέφτουμε όλοι».

Η έκπληξίς μου πραγματικά ήταν μεγάλη από όσα άκουσα, γι’ αυτό απευθυνόμενος προς τον φημισμένο αυτόν πνευματικό, του είπα:
«Να με συγχωρήσεις, σεβαστέ πάτερ, αλλά πώς είναι δυνατόν να μή αγαπώ τον Θεό, τον Πατέρα όλων μας και Συντηρητή; Σε τί άλλο θα μπορούσα να πιστεύσω, εκτός από τον Λόγο του Θεού, η ευλογία του οποίου αγιαζει τα πάντα; Εγώ θέλω πάντα το καλό του πλησίον μου, ποιόν δε λόγο θα είχα για να τους μισώ; Ως προς την υπερηφάνεια, δεν έχω τίποτα για να υπερηφανευθώ, εκτός απ’ τα αναρίθμητά μου αμαρτήματα. Αλλ’ ακόμη τι καλό έχω επάνω μου για να υπερηφανευθώ; Μήπως τα πλούτη μου ή την υγεία μου; Μόνον αν ήμουν μορφωμένος ή πλούσιος, θα μπορούσα να έχω πέσει σε σφάλματα σαν αυτά που μου ανέφερες».

«Αγαπητέ μου, είναι κρίμα που τόσο λίγο κατάλαβες τι εννοώ με αυτά πού είπα. Κοίταξε! Θα διδαχθείς πολύ και γρήγορα, απάνω σε όσα σου είπα, εάν διαβάσεις αυτές τις σημειώσεις που σου δίνω, τις οποίες και εγώ χρησιμοποιώ εις την εξομολόγησή μου. Διάβασέ τες προσεκτικά και θα καταλάβεις εντελώς καθαρά την ακριβή απόδειξη όλων αυτών που σου είπα και τα οποία σε εξέπληξαν»
Μου έδωσε τις σημειώσεις και εγώ άρχισα να τις διαβάζω. Οι σημειώσεις αυτές έχουν ακριβώς ως εξής: «Εξομολόγηση που οδηγεί τον έσω άνθρωπο σε

Phoca PDF

ταπείνωση».

«Στρέφοντας τα μάτια μου προσεκτικά εις τον εαυτό μου και παρακολουθώντας την πορεία της εσωτερικής μου καταστάσεως, πιστοποιώ από την πείρα μου, ότι δεν αγαπώ τον Θεόν, ότι δεν έχω θρησκευτική πίστη και ότι είμαι γεμάτος από υπερηφάνεια και υλοφροσύνη. Όλα αυτά τα βρίσκω εις τον εαυτό μου μετά από λεπτομερή εξέταση των αισθημάτων και της συμπεριφοράς μου.

Δεν αγαπώ τον Θεό. Αν αγαπούσα πραγματικά τον Θεό θα είχα συνεχώς την σκέψη μου στραμμένη προς Αυτόν και θα ήμουν ευτυχισμένος. Κάθε σκέψη για το Θεό θα μου έδινε χαρά και αγαλλίαση. Αντιθέτως, όμως, πολύ συχνότερα και πολύ ευκολώτερα σκέπτομαι διάφορα γήινα πράγματα, ενώ η απασχόληση της σκέψεώς μου με τον Θεό καταντά εργασία επίπονη και ξερή. Εάν αγαπούσα τον Θεόν, η συνομιλία μου με Αυτόν, διά της προσευχής θα ήτο η τροφή και η τρυφή μου και θα με οδηγούσε σε αδιάσπαστη επικοινωνία με Αυτόν. Όμως, όλως αντίθετα, όχι μόνο δεν ευρίσκω ευχαρίστηση εις την προσευχή μου αλλά χρειάζεται κάθε φορά να καταβάλλω προσπάθεια για να προσευχηθώ. Αγωνίζομαι κατά της απροθυμίας, νικώμαι από την αμαρτωλότητά μου και είμαι πάντα πρόθυμος να καταπατώ με κάθε ανόητη σκέψη και πράγμα, ακόμη και κατά την ώρα της προσευχής, γεγονότα, που, όπως είναι φυσικόν, μικραίνουν την προσευχή και απομακρύνουν την σκέψιν από αυτήν. Ο καιρός μου περνά αχρησιμοποίητος ή μάλλον χρησιμοποιείται σε μάταιες απασχολήσεις, όταν δε απασχολούμαι με τον Θεόν, όταν θέτω τον εαυτόν μου κάτω από την παρουσία Του, τότε κάθε ώρα μου φαίνεται πως είναι ένας ολόκληρος χρόνος. Όταν ένας άνθρωπος αγαπά κάποιο πρόσωπο, το σκέπτεται όλη την ημέρα χωρίς διακοπή, διατηρεί συνεχώς την εικόνα του μέσα εις την καρδιά του, φροντίζει γι' αυτό και σε καμμιά περίπτωση το αγαπημένο του πρόσωπο δεν φεύγει από την σκέψη του. Εγώ, όμως ολόκληρη την ημέρα, είναι ζήτημα αν ξεχωρίζω έστω και μιάν ώρα για να βυθισθώ σε εντρύφηση και θεία μελέτη, για να ζωογονήσω την καρδιά μου με την αγάπη μου προς Αυτόν, ενώ με ευκολία και ευχαρίστηση εξοδεύω τις είκοσι τρείς ώρες του ημερονυκτίου σαν μια θερμή προσφορά και θυσία εις τα είδωλα των διαφόρων παθών.

Ολονένα συζητώ για τιποτένια πράγματα και γεγονότα, τα οποία μολύνουν το πνεύμα, κι αυτό μου δίνει ευχαρίστηση. Εις τις σκέψεις μου για τον Θεό, είμαι ξηρός, απρόθυμος και αμελής. Κι όταν ακόμη χωρίς να το θέλω, συμβαίνει ώστε άλλοι να με παρακινήσουν σε πνευματική συζήτηση, κοιτάζω να μετατρέψω το θέμα σε κάτι άλλο, πιο ευχάριστο εις τις επιθυμίες μου. Είμαι τρομερά περίεργος για κάθε μοντέρνο, για τα πολιτικά και για χίλια δυό άλλα ζητήματα. Πολύ συχνα ζητώ την ικανοποίηση εις την αγάπη προς τις κοσμικές γνώσεις, εις την επιστήμη, εις την τέχνη και θέλω όλο και περισσότερα αγαθά να αποκτήσω. Η μελέτη του Νόμου του Θεού, η γνώσις Αυτού και της θρησκείας, δεν μου κάνουν πολλήν εντύπωσιν, ούτε ικανοποιούν την πνευματική πείνα της ψυχής μου. Όλα αυτά τα παραδέχομαι ότι είναι όχι μόνον ανούσια απασχόληση για ένα χριστιανό, αλλ' επί πλέον και ανωφελής.

Εάν η αγάπη προς τον Θεό είναι η τήρησις των εντολών Του, όπως ο Χριστός είπε «ει αγαπάτε με τας εντολάς τας εμάς τηρήσατε», εγώ όχι μόνο δεν τηρώ τις

Phoca PDF

εντολές Του, αλλ’ ούτε καμμιά προσπάθεια καταβάλλω να κατορθώσω την τήρησή τους. Έτσι είναι απόλυτη αλήθεια, την οποία εύκολα συμπεραίνει κανείς, ότι δεν αγαπώ τον Θεόν. Επάνω σ’ αυτό ο Μέγας Βασίλειος λέει: Η απόδειξις ότι ο άνθρωπος δεν αγαπά τον Θεό και τον Χριστόν, έγκειται εις το γεγονός ότι δεν τηρεί τας εντολάς του.

Δεν αγαπώ ούτε τον πλησίον μου. Εάν αγαπούσα τον πλησίον μου, θα ήτο δυνατόν να σκεφθώ και να απόφασίσω να δώσω και την ζωήν μου γι’ αυτόν, εάν θα υπήρχε ανάγκη. Όχι, όμως, αυτό μόνον δεν κάνω, αλλ’ ούτε και την παραμικρή θυσία είμαι διατεθειμένος να υποστώ γι’ αυτόν. Εάν αγαπούσα τον πλησίον μου, σύμφωνα με την εντολήν του Ευαγγελίου, οι λύπες του θα ήσαν και δικές μου λύπες και οι χαρές του θα αντανακλούσαν εις το πρόσωπό μου, όπως εις το δικό του. Αντιθέτως, όμως, ευχαριστούμαι να ακούω διάφορα άσχημα πράγματα γι’ αυτόν, αντί να λυπούμαι και να πονώ. Το κάθε κακό τυχόν που ακούω για τον πλησίον μου, όχι μόνον δεν το σκεπάζω με αγάπη, αλλά το διατυμπανίζω όπου μπορώ με εσωτερικήν ικανοποίηση. Η ευτυχία του πλησίον μου, η τιμή του, τα αγαθά του δεν με ευφραίνουν, μου δίνουν δε αντιθέτως το συναίσθημα της αδιαφορίας. Τέλος, όχι λίγες φορές, καταλαμβάνουν την ψυχή μου περιφρόνηση και φθόνος για τον πλησίον μου.

Δεν έχω θρησκευτική πίστη. Ούτε εις την αθανασίαν, ούτε εις το Ευαγγέλιο, διότι εάν ήμουν τέλεια πεπεισμένος και επίστευα χωρίς αμφιβολία ότι μετά από τον τάφο ξανοίγεται η αιώνιος ζωή και η ανταπόδοσις των πεπραγμένων αυτού του κόσμου, θα εσκεπτόμουν συνεχώς αυτό, χωρίς αναπαυλα. Η ιδέα της αθανασίας θα με συνέτριβε κυριολεκτικά και θα εζούσα αυτήν την πρόσκαιρη ζωή σαν ένας ξένος και παρεπίδημος, που έχει πάντα εις τον νού του την φροντίδα να αξιωθεί κάποτε να φθάσει εις την γλυκειά του πατρίδα. Αντίθετα, όμως, εγώ ούτε κάν σκέπτομαι για την αιωνιότητα και συμπεριφέρομαι εις την ζωή μου σάν να πιστεύω ότι το τέλος του παρόντος βίου είναι και το τέρμα της ανθρωπίνης υπάρξεώς μου. Μέσα μου φωλιάζει υποσυνείδητα η σκέψις πού συνοψίζεται εις το : ποιός ξέρει και ποιός είδε τα μετά θάνατον;

Όταν μιλώ για την αθανασία, το μυαλό μου συμφωνεί μ’ εκείνην, ενώ η καρδιά μου πολύ απέχει από του να είναι πεπεισμένη γι’ αυτήν. Όλη αυτή η απιστία μου αποδεικνύεται από τις πράξεις μου και από την συνεχεί φροντίδα να ικανοποιώ την ζωή των αισθήσεων. Εάν η διδασκαλία του Ευαγγελίου είχε κυριαρχήσει εις τη καρδιά μου με την αναλογη πίστη, θα είχα καταλυφθεί απ’ το Λόγο του Θεού και θα τον εμελετούσα, θα βρισκε δε η αφοσίωσις και η προσοχή την κατοικία της εις την ψυχή μου. Η προσοχή, η ευσπλαγχνία, η αγάπη που κρύπτονται μέσα εις Αυτόν θα με ωδηγούσαν εις την χαρά και την ευτυχία της μελέτης του νόμου του Θεού νύκτα και ημέρα. Εις την μελέτην αυτήν θα εύρισκα τροφή πνευματική, τον επιούσιον άρτον της ψυχής μου και η καρδία μου θα παρεκινείτο εις την τήρησή του.Τίποτα εις τον κόσμον αυτόν δεν θα ‘ταν δυνατό να με αποτρέψει απ’ την εφαρμογή της διδασκαλίας του Ευαγγελίου εις την ζωή μου. Αντιθέτως, όμως, όταν κάθε τόσο διαβάζω ή ακούω τον Λόγο του Θεού, αν η αναγκη ή η αγάπη προς τη γνώση με ωθούν προς τούτο, τον παρακολουθώ χωρίς την δέουσα προσοχή και τον ευρίσκω τις περισσότερες φορές καταθλιπτικό ή χωρίς σπουδαίο ενδιαφέρον. Συνήθως

Phoca PDF

φθάνω εις το τέλος της μελέτης του χωρίς σπουδαία ωφέλεια και πάντα πρόθυμος να τον αλλάξω με ελαφρά αναγνώσματα που μου είναι πολύ ενδιαφέροντα και με ευχαριστούν.

Είμαι πλήρης από υπερηφάνεια και φιλαυτία. Όλες μου οι ενέργειες το βεβαιώνουν. Βλέποντας κάτι καλό εις τον εαυτόν μου, επιθυμώ να το κάνω εμφανές ή να υπερηφανευθώ γι' αυτό μπροστά σε άλλους ανθρώπους ή να το θαυμάσω μόνος μου εσωτερικώς. Αν και επιδεικνύω μίαν εξωτερική ταπεινοφροσύνη, την αποδίδω σε αποτελεσματικότητα της ιδικής μου δυναμεως, θεωρώ δε τον εαυτόν μου ή ανώτερον από τους άλλους, ή τουλάχιστον όχι χειρότερό τους. Όταν ανακαλύπτω ένα σφάλμα μου προσπαθώ να το δικαιολογήσω και να το σκεπάσω, λέγοντας: Τι να κάνω; Έτσι είμαι φτιαγμένος, ή δεν πειράζει, κανείς δεν θα με παρεξηγήσει. Θυμώνω με όσους δεν δείχνουν εκτίμηση προς το πρόσωπό μου και τους πιστεύω ότι είναι άνθρωποι πού δεν μπορούν να εκτιμήσουν την αξία του άλλου. Αγάλλομαι για τα χαρίσματά μου, και όλες μου τις πτώσεις τις θεωρώ εντελώς προσωπικό μου ζήτημα. Ενώ είμαι μεμψίμοιρος, ευρίσκω ευχαρίστησιν εις τις ατυχίες των εχθρών μου. Όταν αγωνίζωμαι για κάτι καλό το κάνω με τον σκοπό ή να κερδίσω επαίνους, ή να δώσω κάποια ελαστικότητα εις τον πνευματικό μου εαυτό, ή να πάρω μία πρόσκαιρη παρηγορία.

Με μια λέξη, συνεχώς κατασκευάζω ένα είδωλο του εαυτού μου προς το οποίον αποδίδω αδιάκοπες τις υπηρεσίες μου, φροντίζοντας με κάθε τρόπο για την ευχαρίστησή μου και την καλλιέργεια των παθών και των επιθυμιών μου. Πράττοντας όλα αυτά αναγνωρίζω τον εαυτόν μου να είναι γεμάτος από υπερηφάνεια, από διάφορες σαρκικές επιθυμίες, από απιστίαν, από έλλειψιν αγάπης προς τον Θεό και από κακία προς τον πλησίον μου. Ποιά κατάσταση θα μπορούσε να υπάρξει πιο αμαρτωλή από αυτήν; Η κατάστασις των πνευμάτων του σκότους πρέπει να είναι καλύτερη από την ιδικήν μου. Εκείνα, αν και δεν αγαπούν τον Θεό, αν και μισούν τους ανθρώπους και τροφή τους είναι η υπερηφάνεια, μ' όλα ταύτα πιστεύουν εις τον Θεό και φρίττουν. Εγώ όμως; Μπορώ να βρεθώ σε χειρότερη κόλασιν απ' αυτήν που αντιμετωπίζω; Πώς δε δεν θα λάβω την πιο αυστηρή τιμωρία για την ανόητη και απρόσεκτη ζωή μου, την οποίαν αναγνωρίζω ότι ζω;

Διαβάζοντας όλον αυτόν τον τύπον της εξομολογήσεως που μου έδωσεν ο ιερεύς, τρομοκρατημένος εσκέφθηκα και είπα μέσα μου: «Θεέ και Κύριε! Τι φοβερά αμαρτήματα υπάρχουν κρυμμένα μέσα μου και μέχρι τώρα δεν τα είχα ανακαλύψει!». Η επιθυμία να καθαρισθώ από αυτά με έκαναν να ικετεύσω αυτόν τον μεγάλον εξομολόγο να με διδάξει πώς να γνωρίσω την αιτίαν όλου αυτού του κακού και πώς να θεραπεύσω απ' αυτό τον εαυτόν μου. Έτσι ο άγιος αυτός πνευματικός άρχισε να με καθοδηγεί λέγοντας: Παιδί μου και αδελφέ μου, η αιτία της ελλείψεως αγάπης προς τον Θεό είναι έλλειψις πίστεως. Η έλλειψις αυτή της πίστεως είναι η αιτία της ελλείψεως της πεποιθήσεως και η αιτία του τελευταίου αυτού, είναι η αποτυχία μας ως προς την αναζήτηση της αληθινής και αγίας γνώσεως και η αδιαφορία μας ως προς την αναζήτηση του φωτός του πνεύματος. Με μια λέξη αν δεν πιστεύεις δεν μπορείς να αγαπάς... Με την αγιαστική μελέτη του λόγου του Θεού και με την απόκτηση πείρας, πρέπει να γεννηθεί εις την ψυχή σου μία δίψα, μια ακατάσχετη επιθυμία, κάτι σαν θαύμα, το οποίον θα σου φέρει

Phoca PDF

μιαν ασίγαστη επιθυμία να μάθεις, όσο μπορείς πιο πολύ, πιό τέλεια, πιο βαθειά, ό,τι περιβάλλει όλους μας...

Φαντάζομαι τώρα πως θα κατάλαβες ότι η αιτία των αμαρτημάτων, τα οποία εδιάβασες προηγουμένως, είναι η αδράνεια της ψυχής μας για σκέψεις επάνω σε πνευματικά πράγματα, αδράνεια που ξηραίνει τα συναισθήματα και την αναγκη της ψυχής για παρόμοιες πνευματικές εντρυφήσεις. Εάν θέλεις να μάθεις πώς θα νικήσεις αυτήν την αιτία του κακού, φρόντισε να αποκτήσεις με όλη σου την δύναμη την φώτιση του πνεύματος, την φώτιση της ψυχής, με επιμελή και αγιαστική μελέτη του λόγου του Θεού, με την μελέτη των Πατέρων της Εκκλησίας, με τις συμβουλές πνευματικών ανθρώπων και με συζητήσεις με άτομα που είναι σοφοί και γεμάτοι από Χριστό... Ας κάνουμε την προσπάθεια αυτή και ας προσευχώμεθα, όσο συχνότερα μπορούμε με τα λόγια: Κύριε Ιησού Χριστέ, κάνε μας να σε αγαπήσουμε τόσον, όσο πριν γνωρίσουμε Σένα, αγαπούσαμε την αμαρτία.

(Από το βιβλίο «Οι περιπέτειες ενός προσκυνητού», σελ. 165, εκδ. Παπαδημητρίου)

Phoca PDF